

“ครูบาเจ้าศรีวิชัย” เป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโก
"Krua Chao Srivichai" is an important person of the world to UNESCO

เพ็ญสุภา สุขคตะ

นักวิชาการอิสระด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี. อดีตหัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หริภุญไชย.

บรรณาธิการและผู้วิจัยหนังสือ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย”

nongorn.87@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวคิดในการนำเสนอ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” เป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโก หรือองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ นั้น เป็นเรื่องที่บุคลากรในแวดวงศาสนาและวัฒนธรรมได้พูดคุยหารือกันมานานแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งขณะนั้น เป็นวาระครบรอบ 130 ปีชาตกาลของครูบาเจ้าศรีวิชัย แต่ครั้งเมื่อได้ศึกษากฎเกณฑ์ที่องค์การยูเนสโกกำหนด พบว่าการนำเสนอบุคคลใดๆ ก็ตาม ต้องอยู่ในวาระ 100 ปี. 120 ปี. 150 ปี หรือ 200 ปี ชาตกาลเท่านั้น

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2557 สมาคมชาวลำพูน (กรุงเทพมหานคร) นำโดย ดร.ชัยณรงค์ ณ ลำพูน ผู้เป็นประธานได้ดำริจัดทำ หนังสือขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อรวบรวมเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอัตชีวประวัติของครูบาเจ้าศรีวิชัยในทุกมิติ ได้มอบหมายให้ผู้เขียนเป็น บรรณาธิการและเป็นผู้วิจัยหลัก ทำหน้าที่สืบค้น สืบหา ลงพื้นที่ภาคสนามมากกว่า 400 วัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก นำมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อให้หนังสือชุดดังกล่าวเป็นฐานข้อมูลหลักในการนำเสนอครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นบุคคลสำคัญของโลก ต่อองค์การยูเนสโกต่อไป

หลังจากนั้น ในปี 2562 ได้มีการจัดกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเปิดตัวหนังสือเล่มดังกล่าว โดยสมาคมชาวลำพูนได้ นิมนต์พระราชาคณะชั้นสูงของล้านนามาร่วมกล่าวสัมโมทนียกถาเกี่ยวกับคุณงามความดีของครูบาเจ้าศรีวิชัยในแง่มุมต่างๆ ซึ่งในเวลา ใกล้เคียงกัน ปี 2561 เทศบาลตำบลเวียงยองได้อาราธนา “พระราชธรรมนิเทศ” หรือพระพยอม กลฺยาโณ แห่งวัดสวนแก้ว และเชิญ ส.ศิวัรักษ์ (อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์) มาร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับครูบาเจ้าศรีวิชัย ซึ่งทั้งสองท่านก็มีความเห็นตรงกันว่า คุณูปการของครูบาเจ้าศรีวิชัยมีมากมายเกินคณานับ จุดประกายให้ชาวลำพูนและชาวล้านนา มีความมั่นใจที่จะยกย่องเชิดชูครูบาเจ้า ศรีวิชัยให้โดดเด่นในระดับโลกต่อไป

คำสำคัญ : ครูบา. ครูบาเจ้า. ศรีวิชัย สิริวิชัย. สังฆบูชา

Abstract

The concept to propose "Krua Chao Srivichai" to be an important person of the world to UNESCO (the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) is a subject that has been discussed by religious and cultural personnel for a long time since 2008, which was the 130th anniversary of Krua Chao Srivichai. When we learn about the rules set by UNESCO, it was found that the presentation of any person must be only in the occasion 100th years, 120th years, 150th years or 200th years anniversaries.

Until 2014, Lamphun People Association (Bangkok), led by Dr. Chainarong Na Lamphun, the president has created a book to compile stories that relates to the autobiography of "Krua Chao Srivichai" in every aspects. This association assigned me to be an editor and key researcher. I was responsible for searching and surveying, analyzing, synthesizing in-depth information in the field from more than 400 temples in order to make the aforementioned book series as the main database to present Krua Chao Srivichai as an important person of the world to UNESCO.

After that, at the beginning of the year 2019, academic seminars were held to launch this book. The Lamphun People Association invited the high patriarch of Lanna to give a speech about the virtues of Kruba Chao Srivichai in various aspects. At the same time in 2018, Wiang Yong Sub-district Municipality received an invitation "Phra Raja Dhamma Nitet" or Phra Payom Kalayano of Wat Suan Kaew and invited S. Siwarak (Sulak Siwarak) to join the discussion to exchange information about Kruba Chao Srivichai. Both of them also agreed that the contributions of Kruba Chao Srivichai are endless. This sparks Lamphun and Lanna people to be confident to glorify Kruba Chao Srivichai as an outstanding person in the world.

Keywords: Kruba. Kruba Chao. Srivichai Sirivichayo. worshiping monks

บทนำ : สังเขปอัตชีวประวัติครูบาเจ้าศรีวิชัย

ครูบาเจ้าศรีวิชัย นามเดิม “ดินเพื่อน” / “อินตาเพื่อน” / “ฟ้าฮ้อง” เกิดวันอังคารที่ 11 มิถุนายน 2421 ตรงกับปีชวด ที่บ้านปาง ตำบลศรีวิชัย (เดิมเรียกตำบลแม่ตืน) อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน และมรณภาพเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2482

บิดาชื่อ “พ่อควาย” มีเชื้อสายยางแดง (กะเหรี่ยงแดง) มารดาชื่อ “แม่อุสา” มีเชื้อสายไทยอง พ่อควายสืบเชื้อสายมาจาก “หมื่นผาบ” หมอคล้องช้างของเจ้าหลวงดาราติเรรัตนไพโรจน์

ดินเพื่อนบรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ 17 ปี และอุปสมบทเมื่ออายุ 21 ปี ที่วัดบ้านโง้งหลวง โดยมีพระอุปัชฌาย์ชื่อ “ครูบาสมณะ” ได้รับฉายาว่า “สิริวิชิโยภิกขุ” หรือพระศรีวิชัย

จากนั้นท่านเดินทางไปศึกษาวิชากับมีฐานที่สำนักค้อยแต่ กับ “ครูบาอุปละ” ที่สำนักค้อยครั้ง กับ “ครูบาโปธา” และสำนักค้อยคำกับ “ครูบาเมธา” (ปัจจุบันทั้งสามสำนักอยู่บนม่อนเขาขนาดย่อมรอยต่อระหว่างตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง กับตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน)

เมื่อเรียนจบได้กลับมาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดบ้านปาง และเริ่มก่อสร้างเสนาสังฆิกะหลายแห่งในเขตลำพูน เชียงใหม่ ลำปาง ตอนใต้ จนเป็นที่รำลึก

ความโดดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัย

การที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยกลายเป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่ยอมรับของชาวล้านนาและคนไทยทั่วประเทศ เนื่องมาจากเหตุผล 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก เนื่องมาจากวัตรปฏิบัติอันเคร่งครัดของท่าน คือเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ ฉันทะเดียว ไม่ฉันทะเนื้อสัตว์ ไม่แตะต้องเงิน ไม่สะสมวัตถุ ไม่ใช้วาจาเหน็บแนมผู้ใด เป็นผู้ถือศบารมีย่างอุกฤษฏ์ จนได้รับการขนานนามว่า “ครูบาเจ้าศีลธรรม”

ประการที่สอง ท่านเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของการต่อสู้ทางอุดมการณ์ด้านศาสนา ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อยุคปฏิรูปการปกครองในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5-6 ระหว่างการยืนหยัดคุณค่าของ “จิตวิญญาณล้านนา” ไม่ให้ถูกทำลายไปกับความพยายามรวมศูนย์อำนาจของทั้งฝ่ายอาณาจักรและฝ่ายศาสนจักรส่วนกลาง ภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121 (พ.ศ.2445) ที่บังคับให้พระสงฆ์ทั่วราชอาณาจักรมีวัตรปฏิบัติเป็นหนึ่งเดียว ครูบาเจ้าศรีวิชัยถูกฟ้องให้ได้รับโทษ หรือต้องอธิกรณ์ทั้งหมด 6 ครั้ง จากพระราชกฤษฎีกาขึ้นผู้ใหญ่มองว่าท่านเป็นคนหัวแข็งยุ่งปลุกปั่นชาวบ้านให้กระด้างกระเดื่องต่อรัฐ ถูกเรียกว่าเป็น “กบฏฝิบญู” แต่แท้จริงแล้วประชาชนชาวล้านนากลับยกย่องว่าท่านคือ นักบุญ หรือ “ตนบุญแห่งล้านนา”

ประการที่สาม ท่านได้สืบทอดศาสนทายาทไว้จำนวนมาก ด้วยการบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร โดยเฉพาะชาวเขาชาวดอย ผู้ด้อยโอกาส ยากไร้ห่างไกลความเจริญ ไม่มีโอกาสได้ศึกษาธรรมและเคยนับถือศาสนาผีหรือลัทธิบูชาวิญญาณมาก่อน น้อมนำให้เข้ามาสู่ร่มกาสาวพัสตร์นับจำนวนไม่ถ้วน จนได้รับการขนานนามจากชาวกะเหรี่ยงว่าเป็น “พระโพธิสัตว์ศรีอาริยมุตไตร”

ประการที่สี่ ท่านมุ่งมั่นที่จะประกาศพระธรรม เผยแผ่คำสอนขององค์พระศาสดาด้วยการจาริกเทศนาธรรมแก่ชาวบ้าน ทั้งชาวเมือง และชุมชนทุรกันดาร ทั้งยังจารพระธรรมคัมภีร์บนใบลานเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาอีกจำนวนมากกว่า 2,700 ผูก เป็นผู้มีปฏิปทาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า จนได้รับฉายาอีกหนึ่งฉายาว่า “ครูบาหลวง” หมายถึงเป็นภิกษุที่ยิ่งใหญ่

ประการที่ห้า ท่านเป็นผู้นำในการก่อสร้างปฏิสังขรณ์โบราณสถานถาวรวัตถุจำนวนมากมาย ทั่วแผ่นดินล้านนา สิริรวมแล้วจำนวนมากนับกว่า 300 แห่ง แต่ละแห่งท่านใช้เวลาก่อสร้างอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นผู้มีบารมีสามารถรวมพล รวมปัจจัย วัสดุ แรงงาน จากผู้เลื่อมใสศรัทธามาช่วยเหลือโครงการแต่ละแห่งให้บรรลุผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว ทำให้ท่านได้รับฉายาอีกนามว่า **“ครูบาทันใจ”**

ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ที่รู้จัก **“เลือกรับและปรับใช้”** สถาปัตยกรรมรูปแบบต่างๆ ระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่เป็นเสมือนรากเหง้าและจิตวิญญาณของชาวล้านนา กับการเปิดใจกว้างรับเอานวัตกรรมทางเทคโนโลยีและความทันสมัยจากภายนอก (สยาม จีน พม่า ตะวันตก) นำของใหม่มาใช้เพื่อตอบสนองต่อด้านความคงทน แข็งแรง การทนุบำรุง ประหยัดเวลา ความสามารถในการขยายสัดส่วนของเสนาสนะให้ใหญ่ขึ้น

รวมถึงการประสานประโยชน์ในด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่ามี การนำสัญลักษณ์ระดับสูง เช่น ตราพระราชลัญจกร พระครุฑพ่าห์ พระมหากษัตริย์มณฑล และช้างเอราวัณสามเศียร มาใช้ในงานสถาปัตยกรรมล้านนา ก่อให้เกิดการคลุกเคล้ารสนิยมทางศิลปะสกุลช่างใหม่ระหว่างเก่า-ใหม่ ล้านนา-สยาม ไทย-เทศ กลายเป็นสุนทรียศาสตร์ใหม่ ซึ่งเรียกกันว่า **“กระบวนแบบครูบาเจ้าศรีวิชัย”** สืบสานต่อกันมาโดยครูบาอริยชาวนปี และครูบาชัยวงศาพัฒนา สองลูกศิษย์เอกแห่งเมืองลี้ ส่งอิทธิพลต่อวงการก่อสร้างสิ่งกสิณเสนาสนะทั่วภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 จวบจนถึงปัจจุบัน

การบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่างๆ ในเขตพื้นที่ล้านนานั้น ครูบาเจ้าศรีวิชัยตั้งความปรารถนาในการสั่งสมบารมีเพื่อขอถึงซึ่งอนาคตพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ดังที่ท่านได้ตั้งสัจจาธิฐานว่าต้องการบรรลุสมโพธิญาณ มีหลักฐานปรากฏในท้ายใบลานทุกผูกที่ท่านได้จารขึ้น เช่น ที่ท้ายชาดกเรื่อง **“อุสสาบารส”** บนไม้หาลาบคัมภีร์ (ไม้ปากคัมภีร์ หรือประทับคัมภีร์) ความว่า

“ข้าพระเจ้ามีสัทธา พร้อมด้วยสิกขมชุนช่อองค์ (ศิษย์โยมทุกผู้ทุกองค์) หนภายนอกหมามี พ่อแม่พี่น้อง อุปสกะ อุปาสิกา สัทธาทั้งหลาย ชุ่ผู้ช่อน ก็ได้นำมาแต่เขียนยังธัมมมัตถ์ไว้คำชู ไซ้ดะกาสานา 5.000 วัสสา ตามอายุทานเทอะ ข้าพระเจ้าอยู่ปฏิบัติวัดศรีชายมูลบุญเรื่อง บ้านปาง วันนั้นแล ข้าเจ้าสร้างปางเมื่ออยู่ปฏิบัติวัดพระสิงห์หลวงนพบุรีเชียงใหม่ วันนั้นแล ปรารถนาขอหื้อข้าได้ตรัสรู้ประยาธัปปัญญ โพธิญาณเจ้าจัมเทอะ (ด้วยเทอญ)”

การมุ่งมั่นสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์สิ่งกสิณเสนาสนะ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างบารมีอย่างหนึ่งของครูบาเจ้าศรีวิชัย เพราะอาณิสสที่ได้อาจจากการสร้างวัด คือการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา วัดคือสถานที่บำเพ็ญบุญระหว่างพระสงฆ์และฆราวาส ยิ่งจำนวนการสร้างวัดทวีคูณมากขึ้นเพียงใด ก็ยิ่งเท่ากับว่าครูบาเจ้าศรีวิชัยได้ช่วยสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้กระจายไปสู่มหาชนวงกว้างมากขึ้นเท่านั้น

ความโดดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัยทั้ง 5 ประการนี้ เป็นที่มาของความพยายามที่จะนำเสนอ **“ครูบาเจ้าศรีวิชัยให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโก”** โดยเฉพาะด้านที่ 5 เนื่องจากท่านเป็นบุคคลเพียงคนเดียวในรอบหลายร้อยปีที่ผ่านมา ที่สามารถฟื้นฟูพระพุทธศาสนาผ่านงานก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรมได้จำนวนมากมหาศาล เมื่อเทียบกับบุคคลสำคัญในอดีตที่มีบทบาทด้านนี้อย่างโดดเด่นได้แก่ พระเจ้าอโศกมหาราช จากอินเดีย กับพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มหาราชแห่งกัมพูชา

เงื่อนไขการนำเสนอครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโก

ในเมื่อคณะบุคคลหลายกลุ่ม และหน่วยงานหลายองค์กร (ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สมาคมชาวลำพูน มูลนิธิสถาบันครูบาเจ้าศรีวิชัย จังหวัดเชียงใหม่ มูลนิธิครูบาเจ้าศรีวิชัย จังหวัดลำพูน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ฯลฯ) ต่างมีความเห็นพ้องต้องตรงกันเป็นมติเอกฉันท์ว่าสมควรนำเสนอครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเงื่อนไขหลักเกณฑ์ต่างๆ จากกระทรวงศึกษาธิการ พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

ประการแรก การเสนอบุคคล (หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์) ต้องนำเสนอบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการกิจขององค์การยูเนสโก ได้แก่ ในสาขาการศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สังคม มนุษยศาสตร์ สื่อสารมวลชน ต้องเป็นบุคคลที่ทำความประโยชน์แก่โลก หรือทำให้เกิดสันติภาพแก่โลก

ประการที่สอง วาระการนำเสนอต้องครบรอบวาระต่างๆ เช่น ปีชาตกาลเริ่มจาก 100 ปี หรือครบรอบทวีคูณ หรือทุกๆ 50 ปี เช่น 150 ปี 200 ปี ณ ปีที่จะมีการเฉลิมฉลอง ซึ่งแต่ละประเทศเสนอได้ไม่เกิน 2 รายการ ในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโกที่จัดขึ้นทุก 2 ปี

ประการที่สาม การเสนอชื่อบุคคลสำคัญ ต้องมีการวางแผนงานไว้เรียบร้อยแล้วในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค หรือระดับนานาชาติ สำหรับการร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ อีกทั้งหน่วยงานผู้เสนอจะต้องจัดสรรงบประมาณรองรับล่วงหน้าให้เรียบร้อยแล้ว

ประการที่สี่ ควรเป็นการฉลองครบรอบที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศ หรือในกลุ่มภูมิภาค ขั้นตอนการเสนอชื่อบุคคล

ขั้นตอนแรก หน่วยงานผู้เสนอจะต้องจัดส่งข้อมูลมายังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ล่วงหน้า 2 ปี เนื่องจากจะต้องนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัยสามัญของยูเนสโกที่จัดขึ้นเป็นประจำทุก 2 ปี

หากตามเงื่อนไข กรณีของครูบาเจ้าศรีวิชัยจะครบรอบวาระ 150 ปีชาตกาลในปี พ.ศ. 2571 ดังนั้นต้องกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มและแนบเอกสารต่างๆ เพื่อการนำเสนอต่อคณะกรรมการในปี พ.ศ. 2569 โดยจะมีเวลาดำเนินการขับเคลื่อนภายในระยะเวลา 7 ปีนับจากปี 2562

ขั้นตอนถัดไป เป็นเรื่องวาระการพิจารณาของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม จะตรวจสอบความถูกต้องในเบื้องต้นของเอกสารเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ขององค์การยูเนสโก

หากบุคคลได้รับการประกาศยกย่องจากยูเนสโกแล้ว หน่วยงานที่นำเสนอต้องเตรียมการจัดกิจกรรมและจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับการเฉลิมฉลองในโอกาสดังกล่าวด้วย พร้อมทั้งจัดทำรายงานการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้องค์การยูเนสโกทราบ

บุคคลสำคัญของไทยที่ได้รับการประกาศไปแล้วมีจำนวน 28 คน เฉพาะบุคคลเพศบรรพชิตที่มีคุณูปการด้านศาสนามี 2 รูป ได้แก่ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ในวาระฉลองวันประสูติครบ 200 ปี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2533 และท่านพุทธทาสภิกขุ ในวาระฉลองครบรอบชาตกาล 100 ปี เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2549 อีกรูปหนึ่งที่อยู่ระหว่างกรณีสืบเสนอเพื่อรอประกาศคือ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ในฐานะอาจารย์ทางวิปัสสนากัมมัฏฐานที่ได้รับการยกย่องอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนทั่วโลก ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ในปี 2563 จะครบรอบ 150 ปีชาตกาลของท่าน

หนังสือ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” ถวายเป็นสังฆบูชา เชิดชูตนบุญแห่งล้านนา

สู่บุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโก

ระหว่างปี 2557-2560 ผู้เขียนได้รับมอบหมายจาก ดร.ชัยณรงค์ ณ ลำพูน ให้ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ จัดทำต้นฉบับหนังสือขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อเชิดชูเกียรติของครูบาเจ้าศรีวิชัย จัดทำในนามสมาคมชาวลำพูน สาขารุงเทพมหานคร โดยเริ่มงานตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา กระทั่งสำเร็จเสร็จสมบูรณ์เป็นรูปเล่มปลายปี 2561 และในช่วงต้นปี พ.ศ. 2562 อันเป็นวาระพิเศษหรือศักราชที่ครบรอบ “140 ปีชาตกาลของครูบาเจ้าศรีวิชัย” พอดี ได้จัดเปิดตัวหนังสือเล่มดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2562

หนังสือชุดนี้แยกเป็น 3 เล่ม แบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วนหลักๆ ได้แก่

เล่มที่ 1 นำเสนอเรื่องประวัติชีวิต วัตรปฏิบัติ หลักธรรมคำสอน และมงคลบาร์มี เล่มแรกนี้แบ่งออกเป็น 3 บท

บทที่ 1 ว่าด้วยประวัติชีวิตครูบาเจ้าศรีวิชัย นับแต่ชาติกำเนิดจนถึงมรณภาพ

บทที่ 2 ว่าด้วย วัตรปฏิบัติ และหลักธรรมคำสอน

บทที่ 3 ว่าด้วย มงคลบาร์มี บทนี้จำแนกแยกย่อยออกไปเป็นเรื่อง กุบระจตุรัส อนุสาวรีย์ สารูป สหธรรมิก และศิษยานุศิษย์ของครูบาเจ้าศรีวิชัย

เล่มที่ 2 และเล่มที่ 3 เป็นเรื่องการตามรอยการปฏิสังขรณ์ก่อสร้างปูชนียสถานโบราณวัตถุ จังหวัดต่างๆ ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ตาก และสุโขทัย โดยผู้เขียนลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสิ้นจำนวนไม่

ต่ำกว่า 300 วัด

วัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์

1. เพื่อเก็บรวบรวมและชำระสะสางข้อมูลในทุกๆ มิติที่เกี่ยวข้องกับครูบาเจ้าศรีวิชัย คล้ายเป็น “สารานุกรมสืบค้นเรื่องครูบาเจ้าศรีวิชัย” อย่างละเอียด
2. เพื่อเผยแพร่ชีวประวัติครูบาเจ้าศรีวิชัย ผู้มีบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทั้งต่อคนในท้องถิ่นล้านนา สูการรับรู้ระดับชาติ และสู่ภูมิภาคอาเซียนในระดับสากลต่อไป
3. เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยทางวิชาการในเชิงลึกเรื่องครูบาเจ้าศรีวิชัย อันจะเกิดประโยชน์ในการศึกษาอย่างเป็นระบบสำหรับสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ผู้สนใจเรื่องครูบาเจ้าศรีวิชัย สามารถนำข้อมูลไปศึกษาต่อยอดได้ ทั้งในด้านพุทธศาสตร์ ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนากับสยาม สถาปัตยกรรม นวัตกรรม วิศวกรรม ประติมากรรม โบราณคดี จารึกวิทยา มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์ คติชนวิทยา วรรณกรรม และมุขปาฐะท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้เป็นคู่มือแนวทางสำหรับการท่องเที่ยว “ตามรอยบุญวัดของครูบาเจ้าศรีวิชัย” ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
4. เพื่อนำข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการเชิดชูครูบาเจ้าศรีวิชัยขึ้นเป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อยูเนสโกในวาระครบรอบ 150 ปีชาตกาลใน พ.ศ. 2571

นอกเหนือไปจากภารกิจของสมาคมชาวลำพูนในการจัดทำหนังสือ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” ไปแล้วนั้น สมาคมชาวลำพูนได้จัดกิจกรรมเปิดตัวหนังสือ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” มีเวทีเสวนาทงวิชาการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับครูบาเจ้าศรีวิชัย โดยมีมุมมองของพระสังฆาธิการในล้านนาที่กล่าวถึงคุณูปการของครูบาเจ้าศรีวิชัยในมิติต่างๆ ดังนี้

ครูบาเจ้าศรีวิชัยในมุมมองของพระสังฆาธิการ

โอวาทธรรม ของพระธรรมเสนาบดี

มุมมองแรกเป็นของ**พระธรรมเสนาบดี** (ธงชัย สุวณฺณสิริ ป.ธ. 7) รองเจ้าคณะภาค 7 วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ ดังข้อความที่ปรากฏในเอกสารสุจิตต์ที่สมาคมชาวลำพูนพิมพ์แจกในงานเปิดตัวหนังสือ “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 ดังนี้

“เมื่อนับย้อนกลับไปสู่บรรยากาศช่วงที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยทำการก่อสร้าง *“สิ่งมหัศจรรย์ยิ่งของล้านนา”* นั่นคือ **การสร้างทางขึ้นสู่ดอยสุเทพ** ระหว่างปลายพุทธศักราช 2477- ต้นพุทธศักราช 2478 สิริรวม 84 ปีที่ผ่านมา ในแผ่นดินล้านนาได้เกิดปรากฏการณ์สำคัญที่ไม่เคยมีมาก่อน นั่นคือการระดมพล ระดมสรรพกำลังกันอย่างเข้มแข็งของเหล่าศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและฆราวาสจากทั่วทุกสารทิศ มารวมตัวกันอยู่บริเวณหน้าวัดศรีโสดา ณ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์ครูบาเจ้าศรีวิชัย ไม่เว้นแต่ละวันในตลอดช่วงระยะเวลา 5 เดือน 22 วัน จากบันทึกของหลวงศรีประกาศ โยมอุปฐากคนสำคัญได้ระบุว่า มีบุคคลพลัดเปลี่ยนเวียนหมุนมาช่วยกันก่อสร้างทางในแต่ละวันประมาณ 5,000 คน ทั้งๆ ที่ต่างไม่เคยรู้จักมักคุ้นกันมาก่อน แต่ต้องมากินมานอนมาแบ่งปันมาเหนื่อยยากร่วมกัน ซึ่งหากทุกท่านต้องการทราบจำนวนมนุษย์ 5,000 คนนั้นมากนักไฉน ขอให้จินตนาการเอาเองว่า มากกว่าจำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการในวันนี้ถึง 10 เท่า ด้วยทราบมาจากผู้จัดว่าการประชุมครั้งนี้มีผู้ร่วมงานมากถึง 500 คน

ตลอดช่วงระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา ในฐานะที่อาตมภาพเป็นเจ้าอธิการสงฆ์วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร และได้รับมอบหมายภารกิจจากมหาเถรสมาคมแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดูแลวัดวาอารามของล้านนาในเขตภาค 7 อันครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน อาตมาได้เรียนรู้ถึงอานุภาพแห่งความสำเร็จของครูบาเจ้าศรีวิชัยต่อการกระทำสิ่งที่ยากเขี้ยวให้บรรลุล่วงได้ราวเนรมิตนั้น ว่าแท้จริงแล้วหาได้มีปาฏิหาริย์ใดๆไม่ ทว่าเกิดจากการที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้มีคุณสมบัติที่ควรเดินตามรอยอยู่หลายประการ ในที่นี้จะขอหยิบยกขึ้นมาสาธกให้เห็น 3 ประการ ได้แก่ **ความเป็นผู้เสียสละ ความเป็นผู้มีปณิธานมุ่งมั่น และความเป็นผู้สติปัญญา**

คุณสมบัติประการแรก ความเสียสละทั้งแรงกายและแรงใจของครูบาเจ้าศรีวิชัยนั้น ไม่ใช่ “จาคะ” หรือ “ทานะ” ขึ้นธรรมดาที่มนุษย์พึงจะกระทำได้ แต่ท่านกระทำใน**ชั้นอุกฤษฏ์** ท่านเสียสละสิ่งใดบ้างละหรือ ทั้งสมณศักดิ์ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทั้ง

พุทหมอนอันหนาแน่น ทั้งอาหารเลิศโอชะ ทั้งเคสสถานโอฬาร ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ไม่สะสมทรัพย์ศฤงคาร ทำดีเพื่องาน ไม่ใช่ทำดีเพื่อยากเด่นดัง ฉันทังสรีระ สมนะ สร้างวัดให้ผู้อื่นอาศัย แต่ตนเองต้องเร่ร่อนไร้รั้งนอน เสียดสละแม้กระทั่งยอมต้องอิทธิพลหลายครั้งหลายคราเพื่อให้คณะสงฆ์ไม่เพ่งเล็งทำร้ายเหล่าศิษยานุศิษย์ คุณสมบัติประการแรกนี้ คือเครื่องสะท้อนถึงความเป็นยอดลัทธิบุรุษของท่านครุบาเจ้าศรีวิชัย

คุณสมบัติประการที่สอง ท่านเป็นผู้มีมโนปณิธานอันมุ่งมั่น ว่าจักต้องบรรลุนิพพาน หรือเมื่อทำการสิ่งใดแล้วต้องทำให้สำเร็จ ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นตัวอย่างของบุคคลผู้ไม่เคยเลิกล้มความตั้งใจ เป็นผู้รักชาติจงรักภักดี ปณิธานอันยิ่งใหญ่ของท่านปรากฏชัดเจนในหลัก “อริยสัจ 4” รวมทั้งหนทางสู่มรรคผล “4 ขั้นอริยบุคคล” ดังเห็นได้จากการที่ท่านสร้างวัดทั้ง 4 เป็นสัญลักษณ์ไว้ในระหว่างทางขึ้นสู่ดอยสุเทพ ได้แก่ วัดโสดาบัน หรือต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวัดศรีโสดา วัดตลาดสภิกาคามิ วัดอนาคามิ (แม้ในยุคครุบาเจ้าศรีวิชัยอาจมีอุปสรรค สร้างยังไม่เสร็จก็ตาม) และวัดอรหันตา คือวัดพระธาตุดอยสุเทพ บุคคลที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีเป้าหมายชีวิตแล้วก้าวเดินทีละขั้นๆ เฉกเช่นครุบาเจ้าศรีวิชัย

คุณสมบัติประการที่สาม ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้มีสติปัญญา การเป็นผู้มีสติปัญญาในที่นี้มิได้หมายความว่าต้องเป็นผู้จบการศึกษาระดับสูงเสมอไป หากแต่หมายถึงบุคคลผู้มีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด ตลอดชีวิตของครุบาเจ้าศรีวิชัยหนทางของท่านล้วนแล้วแต่มีขวากหนามอุปสรรคนานัปการ แต่ท่านเป็นผู้ที่สามารถแปลงวิกฤติให้เป็นโอกาสได้เสมอ โดยไม่เคยยอมจำนนต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย งานบางอย่างท่านไม่จำเป็นต้องลงมือจัดการด้วยตนเอง แต่ท่านใช้ปัญญาความสามารถในการบริหารบุคคล เช่น ท่านรู้ว่า หากเป็นงานระเบิดหินจากภูเขาซึ่งค่อนข้างอันตราย ท่านต้องอาศัยภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยงที่สันตติกรรมด้านนี้เป็นการเฉพาะ งานใดควรมอบหมายให้เจ้าแก้งวโปปฏิบัติ งานไหนควรมอบให้หลวงอนุสารสุนทรไปดำเนินการ หรืองานใดควรไว้วางใจได้เพียงครุบาอภิชาตชาปี เป็นต้น การบริหารบุคคลจำนวนมากที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ต่างชนชั้นฐานะเช่นนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่ท่านบริหารทั่วไปจักรักรักษาสถิตทางจิตใจไม่ให้เหวอเอียงได้ แต่ครุบาเจ้าศรีวิชัยก็ก้าวข้ามฉันทาคติและอคตินั้นไป หากมิใช่เพราะคุณสมบัติของครุบาเจ้าศรีวิชัยในข้อที่ว่าด้วย เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเป็นเลิศในด้านการบริหารจัดการบุคคล เชื่อว่าคงยากยิ่งที่จะให้ผู้บริหารสามารถหยั่งรู้ถึงสภาวะจิตใจ ทลายอัตตาของผู้ร่วมงานให้ละตัวตนสลาย แล้วหันมาจับมือปรองดองกันกระทำการสิ่งยากเข็ญให้สำเร็จด้วยความสามัคคีได้

ทั้งนี้อาตมาเชื่อว่า คณะทำงานจะต้องอาศัยธรรมะข้อสำคัญ อันเป็นคุณสมบัติ 3 ประการ ดังที่ครุบาเจ้าศรีวิชัยได้ประพจน์ไว้จนทำให้งานอันยากยิ่งประสบความสำเร็จ นั่นคือคุณสมบัติในข้อ ความอดทนเสียดสละ การมีปณิธานอันมุ่งมั่น และจะต้องมีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการบริหารเวลา บริหารบุคคล ในที่สุดก็สามารถสังเคราะห์และจัดสรรข้อมูลชั้นสุดท้ายนำมาเรียบเรียงเป็นองค์ความรู้อันทรงคุณค่ามอบเป็นของขวัญให้แก่ชาวล้านนาและเป็นมรดกแก่แผ่นดินได้อย่างน่าภาคภูมิใจ

ในปัจจุบันของสัมโมทนียกถานี้ อาตมาภาพขอฝากข้อคิดให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทุกท่านทั้งบรรพชิตและฆราวาส ด้วยขออวยการกระทำใดๆ หากต้องการให้ประสบความสำเร็จไม่ว่างานเล็กหรืองานใหญ่ ขอให้ทุกท่านจงศึกษาคุณธรรม 3 ประการของครุบาเจ้าศรีวิชัยดังที่กล่าวมานี้ไว้ให้ถ่องแท้ ท่องไว้ให้เสมือนเป็นคาถากุญแจ

“เสียดสละ อดทน ยอดคนกล้า ถือคทา ปณิธาน มุ่งมั่นหมาย

ใช้สติ ปัญญา อภัยยอมพ่าย ความสำเร็จ สุดท้าย บั้นปลายมือ”

กตัญญูตานุสรณ์แด่ครุบาเจ้าศรีวิชัย

โดยพระเทพรัตนนายก

มูมมอที่สองเป็นของพระเทพรัตนนายก (จรัส ทตฺตสิริ ป.ธ. 7) เจ้าคณะจังหวัดลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

“ครุบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาไทย เกิดมาก็ได้ยินชื่อนี้ คนเฒ่าคนแก่ โดยเฉพาะคุณย่าได้พูดให้ฟังถึงนามนี้อยู่มิได้ขาด เรียกว่า “พูดกรอกหูอยู่ทุกวัน” ทำให้ได้ยินได้ฟังคำว่า “ครุบา” มาตั้งแต่เล็กจนโต

ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นคนลำพูนโดยกำเนิด พวกเราในฐานะที่เป็นลูกหลานของท่านครุบาฯ เราจะตอบแทนบุญคุณของครุบาฯ โดยวิธีใดบ้าง?

ข้าพเจ้าได้ดำเนินรอยตามครูบาเจ้าศรีวิชัยมาโดยตลอด และพิจารณาบารมี 30 ทศ ซึ่งเป็นบทสวดที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยได้สวดทุกเช้าค่ำ และพร่ำสอนให้หมู่ศิษยานุศิษย์ได้ปฏิบัติตาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นแกนนำสนับสนุนให้ลูกหลานครูบา ได้สวดบูชาคุณของครูบา มาหลายปี และมีการประกวดสวดบารมี 30 ทศ มาหลายปีแล้ว มีท่วงทำนองไพเราะรื่นหู ฟังดูแล้วสงบเย็นเป็นที่เจริญศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้แล้ว เมื่อข้าพเจ้าทราบวาเสนาสนะจำนวนมากกว่าครึ่งในวัดพระธาตุหริภุญชัยนั้น เป็นผลงานการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์โดยครูบาเจ้าศรีวิชัย ทำให้วัดพระธาตุหริภุญชัยได้ดำเนินการจัดสร้าง “สารูปของครูบาเจ้าศรีวิชัย” ที่ทำด้วยหุ่นขี้ผึ้ง บ้างหล่อปูนระบายสี บ้างหล่อด้วยทองสำริด จำนวนหลายองค์ นำมาประดิษฐานตามจุดต่างๆ ภายในวัด เพื่อเป็นเครื่องรำลึกเตือนใจให้สาธุชนได้นึกถึงพระคุณของตนบุญพระนักพัฒนารูปนี้

ครูบาเจ้าศรีวิชัยทรงไว้ซึ่งขันติธรรมเป็นอย่างยิ่งในทุกกรณี ครูบาฯ ได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์ท่านด้วยสติปัญญา และมีความนิ่งสงบเป็นที่น่าอัศจรรย์ ไม่หวั่นไหว ไม่โต้ตอบ ให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ หรืออาจกล่าวได้ว่าครูบาเจ้าศรีวิชัยใช้ความสงบสยบปัญหา จนสร้างศรัทธาความเชื่อความเลื่อมใสต่อศรัทธาประชาชนและชาวล้านนาเป็นอย่างยิ่ง **จนเป็น “ครูบาต้นแบบของครูบาทั้งในอดีตและปัจจุบัน”**

ฉะนั้น ลูกหลานครูบาเจ้าศรีวิชัยจึงแสดงออกซึ่งกตัญญูกตเวทิตา โดยการเป็นนักสร้างและรังสรรค์ศิลปะ รักษาถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนา ดำรงชีวิตด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ไม่ทำร้ายสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่วยกันอารักขาและสืบสานพระพุทธศาสนา เชิดชูบูชาพระรัตนตรัยให้ลูกหลานได้รับการสืบทอดอย่างถูกต้องดังมาตลอดไป”

เส้นทางสายโพธิญาณของครูบาเจ้าศรีวิชัยโดยพระครูสิริสุตาภิรมย์. ดร.

มุมมองที่สามเป็นของพระครูสิริสุตาภิรมย์. ดร. (พระมหาศุภชัย สุทธิญาณโม) เจ้าอาวาสวัดห้วยห้าง และเจ้าคณะอำเภอทุ่งหัวช้าง

“สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสชี้แจงแสดงพระธรรมคำสั่งสอนไว้เป็นจำนวนมาก หากนับตามพระไตรปิฎก ปราชญ์ทางพระพุทธศาสนากล่าวว่ามีถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ แต่จุดมุ่งหมายของหลักพระธรรมคำสั่งสอนทุกบทล้วนมุ่งตรงไปสู่การดับทุกข์ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อให้มนุษย์เราก้าวพ้นจากโอฆะวัฏสงสาร เข้าสู่ฝั่งแห่งพระนิพพานหยุดการเวียนว่ายตายเกิดในภพชาติอีกต่อไป บรรดาโยคาวจรผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรมในพระศาสนานี้ย่อมมีพระโพธิญาณเป็นที่หวัง

ชาวล้านนาเราเมื่อทำบุญให้ทาน รักษาศีล และเจริญสมาธิภาวนา ย่อมตั้งความปรารถนาไว้ว่า **“อิหฺมํ ทานกมฺมํ (สีกมมํ ภาวนากมฺมํ) นิพพานปัจจุโย โหนตุ โน นิจุจํ”** แปลว่า ทาน ศีล และภาวนา ที่ข้าพเจ้ากระทำนี้ ขอจงเป็นปัจจัยแก่พระนิพพานเทอญ ดังนั้น ครูบาอาจารย์ ปวงปราชญ์ และสาธุชนในล้านนาต่างก็มีจิตปรารถนาพระนิพพานด้วยกันทั้งสิ้น

ครูบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญอมตะแห่งล้านนาไทย เมื่อเราศึกษาดูประวัติของท่านแล้วจะพบว่า **ข้อวัตรปฏิบัติของท่านนั้น คล้ายกับพระโพธิสัตว์ในชาติต่างๆ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก** กล่าวคือท่านมักตั้งความปรารถนาให้ถึงพระนิพพานเจ้าเสมอ เราทั้งหลายเกิดมาไม่ทันร่วมสมัยกับท่าน เราจึงไม่อาจรู้ว่าในสมัยที่ท่านดำรงธาตุขันธ์อยู่นั้น เวลาท่านทำบุญเสร็จแล้วท่านได้กล่าวคำปรารถนาว่าอย่างไรบ้าง แต่ที่เรารู้ชัดเจนก็คือเวลาท่านจารธัมมโบลานเพื่อถวายไว้ในพระพุทธศาสนา ท่านมักจะกล่าวคำปรารถนาไว้ในบัญชีไม้ที่ผูกติดไว้หน้าท่อนคัมภีร์ทุกมัด เช่น คัมภีร์โบลานเรื่องสุวรรณสังข์ จารเมื่อ พ.ศ. 2470 ความว่า

...กับนี้สุวรรณสังข์ มี 7 ผูก พระสัชฌายาภิกขุ เกิดปลื้เปิกยี่ พุทธศักราชได้ 2420 ตัว จุลศักราชได้ 1240 รำดับมาถึงปีเปิกยี่ พุทธศักราชได้ 2470 ตัว จุลศักราชได้ 1290 ตัว ข้าเจ้าพระพระสัชฌายา พร้อมกับด้วยลิกโยมชุนของค์ หนพายนอกมีพ่อและแม่พี่น้อง อุบาสกอุบาสิกาฯคนๆ ก็ได้จ้างท่านริสนาสร้างเขียนยังธัมมเทศนามดังนี้ไว้คำชูโชตกศาสนาพระโคตมเจ้าต่อเติม 5000 พระวัสสาตามอายุลานทေး ข้าพระสัชฌายาภิกขุอยู่วัดจอมศรีชัยมูรบ้านปาง ได้สร้างปางเมื่ออยู่วัดพระสิงหลวงนพบุรีเชียงใหม่วันนั้นแล ปณิธานผาณาขอหื้อข้าได้ตรัสประยาสิทธิ์พญูโพธิญาณในนิพพานเจ้าจิมทေးสวัสนักแล...

เอกสารหลายเล่มอ้างถึงคำของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต เมื่อคราวมาจำพรรษาอยู่ ณ วัดเจติยหลวง

เชียงใหม่ กล่าววาท่านพยากรณ์ครุบาเจ้าศรีวิชัยว่าคือพระโพธิสัตว์รูปหนึ่งซึ่งจะได้ตรัสรู้พระโพธิญาณในอนาคต เราทั้งหลายก็ไม่มีอนาคตตั้งสญาณที่จะหยั่งรู้ได้ว่าจริงหรือไม่ แต่ที่เรารับรู้คือข้อวัตรปฏิบัติอันงดงามของท่าน ผลงานการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน และสาธารณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ พร้อมทั้งคำปณิธานที่ท่านกล่าวไว้ตามคัมภีร์ต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นเส้นทางเพื่อก้าวสู่พระโพธิญาณทั้งสิ้น

สงฆ์โตตนเอกอ้าง
คนยกเป็นครุบา
ศีลธัมมหากนำพา
สาธุกราบแทบไ้

ภษา
ที่ไหว
อวลกลิ่น เนาว์เนอ
ธิดาผู้ทรงบุญ”

ครุบาเจ้าศรีวิชัยในสายตาปราชญ์สยาม

วันที่ 12 มิถุนายน 2561 ณ เทศบาลตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้เขียนได้ร่วมเป็นเจ้าภาพกับเทศบาลตำบลเวียงยอง จัดงานเสวนาในวาระพิเศษ “140 ปีชาตกาลครุบาเจ้าศรีวิชัย บุคคลสำคัญของล้านนาสู่บุคคลสำคัญของโลก” โดยได้รับเกียรติจากสองปราชญ์สยามแห่งยุคสมัยมาร่วมเป็นวิทยากรเปิดประเด็นเสวนา ได้แก่ “ส. ศิวรักษ์” หรือ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ และ “พระราชธรรมนิเทศ” หรือพระพยอม กัลยาโณ แห่งวัดสวนแก้ว

มุมมองของ ส.ศิวรักษ์

ส. ศิวรักษ์ได้กล่าวว่าการที่เรารำลึกพระคุณของครุบาเจ้าศรีวิชัยในวาระอันเป็นมงคลนั้น ควรจะบูชาท่านแบบไหนถึงจะไม่มีโทษ

เนื่องจากการบูชานั้นมีสองแบบ แบบแรกคือ อามิสบูชา เป็นการให้ทั้งคุณและโทษ กับอีกอย่างคือ การปฏิบัติบูชา ซึ่งจะให้ประโยชน์สถานเดียว การปฏิบัติบูชาต่อครุบาเจ้าศรีวิชัยควรทำอย่างไร ก่อนอื่น ส.ศิวรักษ์ เน้นย้ำว่า ขอให้เราเข้าใจถึงสถานการณ์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 2 ประเด็น แล้วเราจึงจะเข้าใจความเป็น “ครุบาเจ้าศรีวิชัย” ที่แท้จริง

ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นตัวอย่างของพระสงฆ์ที่ถือวัตรปฏิบัติตามรอยพระศาสดาอย่างแท้จริง กล่าวคือศาสนาพุทธนิกายลังกาวงศ์ที่เผยแพร่อยู่ในแถบอุษาคเนย์ทั้งหมดนี้ พบว่าทางมอญมีเครื่องครัดทางพระวินัย ไทยเครื่องครัดด้านพระสูตร ส่วนพม่าเครื่องครัดในพระอภิธรรม

ในขณะที่เดียวกันก็จะพบว่าครุบาเจ้าศรีวิชัย เป็นผู้ถือคติความเคร่งครัดทั้งพระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม ตามแนวทางคติลังกาวงศ์อย่างแท้จริง

แต่แล้วครุบาเจ้าศรีวิชัยต้องมาถูกอภินิหารหลายครั้งหลายครา แท้จริงแล้วปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากตัวครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ก่อ หากเกิดจากการที่สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รวบรวมศูนย์กลางอำนาจทั้งฝ่ายอาณาจักรและฝ่ายศาสนจักรเข้ามาไว้ด้วยกัน ภายใต้การออกพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.121 (พ.ศ. 2445) มีการถวายพระราชอำนาจให้รัชกาลที่ 5 ทรงใช้ได้ตามพระราชวินิจฉัย

ในขณะที่เพื่อนบ้านของเรา คือพม่าไม่ว่าจะปกครองด้วยระบอบใดในยุคอาณานิคมหรือยุคสังคมนิยม กลับไม่ปรากฏว่ามีการรวมศูนย์อำนาจด้านศาสนา ด้วยเหตุนี้ เราจึงเห็นพระพม่าเคร่งครัดไปคนละแนว บางสายเคร่งครัดธรรมวินัย บางสายหละหลวม บางสายเคร่งวิปัสสนา บางสายเคร่งครัดพระสูตร แต่ทั้งหมดก็สามารถดำรงได้อย่างอิสระโดยไม่ถูกฝ่ายอาณาจักรครอบงำ

การรวบอำนาจทั้งหมดไว้ที่กรุงเทพฯ ได้ส่งต่อปัญหายั่งยืนของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้เอาแบบอย่างมาใช้อีกครั้งในพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ปี 2505

ก่อนที่กรุงเทพฯ จะรวบอำนาจฝ่ายสงฆ์มารวมศูนย์นั้น “สมณศักดิ์” หรือฉายานาน้ำที่พระแต่ละรูปได้รับการยกย่อง ล้วนแล้วแต่เป็นการแต่งตั้งหรือเรียกขานโดย “ชาวบ้าน” ทั้งสิ้น

ไม่ว่า “ครุบา” “ตุ้เจ้าหลวง” ของทางภาคเหนือ หรือของภาคอีสานมี “ซา” และ “สมเด็จ” ที่ชาวบ้านตั้งให้ และนำเสนอสังเกต

ว่าพระปฏิบัติปฏิบัติชอบ มักไม่ค่อยอยากรับตำแหน่งแห่งหน มักขอย้อย่างสมณะ ไม่อยากได้ใคร่ดี ผิดกับปัจจุบัน ที่พระจำนวนมากยอมติดสินบนเพื่อแลกกับสมณศักดิ์สูงๆ

ดังนั้น บทเรียนข้อแรกที่เราควรทราบเกี่ยวกับคุณูปการของครูบาเจ้าศรีวิชัย คือการทำทนายอำนาจส่วนกลาง ทำทนายการรวบอำนาจ และทำทนายระบบสมณศักดิ์

ส. ศิวรักษ์ กล่าวต่อไปอีกว่า คุณูปการที่เด่นชัดของครูบาเจ้าศรีวิชัยข้อที่สอง คือการที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้แน่วแน่ในการปฏิบัติธรรมจนสามารถเข้าถึงธรรมขั้นสูงสุด นั่นคือการเข้าถึง “รหัสยานัยแห่งชีวิต”

ส่วนธรรมะพื้นฐานข้ออื่นๆ ประเภท ไม่ให้ทำชั่ว ทำแต่ความดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้วนั้น ศาสนาใดๆ ในโลกก็สอนกันอยู่แล้ว แต่คำสอนที่ลึกซึ้งที่สุดของศาสนาพุทธคือ จะต้องเข้าถึง “โลกุตระธรรม” ถือเป็นรหัสยานัยอันสูงสุด ซึ่งครูบาเจ้าศรีวิชัยได้เข้าถึง

ศาสนธรรมนั้นฟังตราไว้ว่า องค์ประกอบที่เป็นประสบการณ์ทางศาสนา มีศีล ทาน ภวนา ศีลสอนไม่ให้เอาเปรียบผู้อื่น ทานสอนให้เกิดการบำเพ็ญประโยชน์ ละกิเลส แต่ภวนาสอนให้เข้าถึง “รหัสยานัยแห่งชีวิต”

การภวนาแบ่งเป็นสองระดับ สมณะสอนให้สงบ แต่วิปัสสนาสอนให้มีความลึกซึ้ง จนลึกลงไปถึงจิตใต้สำนึกอันแนบแน่นกับโลกุตระธรรม นี่คือนิพพานทางศาสนา ที่ทำให้ตลอดชีวิตของครูบาเจ้าศรีวิชัยเพ่งมองเห็นสิ่งที่เหนือกว่าเนื้อหนังมังสาตามตาคนทั่วไปเห็น

“รหัสยานัยแห่งชีวิต” ภาษาอังกฤษเรียก Mysteryคืออะไร ส.ศิวรักษ์ อธิบายว่าการจะเข้าถึงสิ่งนี้ได้ นั้น ต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ

- 1 การปฏิบัติธรรมอย่างมุ่งมั่น จนเกิดสภาวะธรรมเข้าถึงสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ของชีวิต หมายถึงการปฏิบัติอย่างอุกฤษฏ์ขั้นสูงสุด
- 2 นำเอาประสบการณ์ทางศาสนาที่พบเห็นมาแสดงออก
- 3 จนบังเกิดวิถีชีวิตทางศาสนา ซึ่งเกิดจากความเข้าใจและรู้แจ้งเห็นจริงด้วยตัวเอง

ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นพระสงฆ์ที่เดินตามแนวทางทั้ง 3 ข้อที่พระพุทธเจ้าทรงเกิดประสบการณ์ตรงทุกประการ

ต่อมา จะเห็นได้ว่าแนวทาง 3 ข้อนี้ได้มีพัฒนาการมาโดยลำดับคือ

1การปฏิบัติธรรมกลายมาเป็นคำสั่งสอนของแต่ละศาสนา หรือกล่าวในทางกลับกันได้ว่า คำสั่งสอนมาจากสิ่งที่เคยปฏิบัติ
นั่นเอง

2การแสดงออกทางศาสนา กลายมาเป็นศาสนพิธีต่างๆ

3 วิถีชีวิตทางศาสนา กลายมาเป็นแนวทางของจริยาวัตรเพื่อศาสนิกจะได้ประพฤติที่ถูกที่ควร

ครั้นเมื่อเวลาล่วงไป วัฒนธรรมและประเพณีสั่งสมฝังแน่นเสียจน “หลักธรรมคำสั่งสอนกลายมาเป็นคำประกาศที่ตายตัว” ถือว่าอันตรายยิ่ง เพราะใครๆ ไม่อาจปฏิเสธหรือตั้งคำถามได้อีกเลย

ยกตัวอย่างเช่น การที่ผู้หญิงถูกกีดกันมากกว่าผู้ชาย บางพื้นที่ผู้หญิงไม่สามารถเข้าไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้ เป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ผู้ชายเอาเปรียบผู้หญิง ขี้ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่รู้สึกรู้สิด

ศาสนพิธีกลายเป็นรูปแบบที่ไร้แก่นสาร ปราศจากสาระอันประเสริฐ มีแต่พิธีกรรมที่สักแต่ทำตามๆ กันไปเพื่อรับใช้อำนาจและเงินตราเป็นส่วนใหญ่ แนวทางที่ชี้แนะให้ประพฤติปฏิบัติกลายเป็นจารีตที่ตายซาก ซึ่งศาสนิกต้องกระทำตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แต่สำหรับครูบาเจ้าศรีวิชัยแล้ว สิ่งที่ทำนันทามาช่วยชีวิต คือการเคารพและปฏิบัติจริงตามหัวใจของพระพุทธศาสนา

ในสยามประเทศ ณ ปัจจุบันนี้ ในสายตาของ ส.ศิวรักษ์ เหลือเพียงแค่สายเดียวแล้วเท่านั้น ที่มีความเคร่งครัดเป็นพระแท้เหมือนครูบาเจ้าศรีวิชัยคือ สายของ “พระอาจารย์ชา สุภทโท” แม้จะเป็นสายที่ยอมรับอำนาจรัฐก็ตาม

ส่วนท่าน “พุทธทาสภิกขุ” ก็ถือว่าเคร่งครัดเช่นกัน แต่ขาดองค์ประกอบที่แตกต่างจากครูบาเจ้าศรีวิชัย คือท่านพุทธทาสไม่มีศาสนทายาท สอนโมกขจึงเหมือนตายไปแล้วพร้อมกับตัวท่าน ผิดกับสายหลวงปู่ชา ยังมีผู้สืบทอด

ดังนั้น การที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยมีความเป็นอมตะจวบจนทุกวันนี้ ก็เนื่องมาจากท่านมุ่งวางรากฐานให้คณะสงฆ์ในท้องถิ่นเป็นสำคัญด้วย

เพียงแต่ว่า ศาสนทายาทสายครูบาเจ้าศรีวิชัยซึ่งมีจำนวนมากทุกวันนี้ นั้น เบื้องแรกก็ถือเป็นข้อได้เปรียบพระสายอื่นๆ เป็น

ทุนเดิมอยู่แล้ว จักมีวัตรปฏิบัติอย่างเคร่งครัดชนิดที่เข้าถึงหทัยเหมือนอย่างครูบาเจ้าศรีวิชัยในดัตถ์ที่เข้มข้นมากน้อยแค่ไหนเท่านั้นเอง

มุมมองของพระราชธรรมนิเทศ (พระพยอม กัลยาโณ)

พระพยอม กัลยาโณ กล่าวว่า การพูดถึงคนดี ทำให้ปากมีบุญไปด้วย เห็นด้วยกับ ส.ศิวรักษ์ ที่คนในปัจจุบันเน้นแต่อาภิสบาย มีแต่แข่งกันปั้นรูปเหมือนอนุสาวรีย์ครูบาเจ้าศรีวิชัยสูงที่สุด ใหญ่ที่สุด เติมน้ำเต็มเมืองไปหมด

ในอนาคตรูปปั้นอนุสาวรีย์เหล่านั้น จะกลายเป็นแค่เครื่องมือที่ทำให้คนไปกราบไหว้อ้อนวอน โดยมองไม่เห็นแก่นแท้คุณงามความดีภายในของท่าน

ดังนั้นไม่อยากให้วัดในภาคเหนือประกวดประชันกันสร้างวิหาร พระเจดีย์ใหญ่โตอลังการมากเกินไปจนความจำเป็น ไม่ควรอ้างว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการเดินตามรอยครูบาเจ้าศรีวิชัย

การที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยสร้างเสนาสนะจำนวนมหาศาลในยุคนั้น เป็นกุศโลบายที่ต้องการดึงคนมาร่วมบำเพ็ญธรรมด้วยกันในยุคที่เพิ่งฟื้นฟูบ้านเมือง ท่านต้องการให้วัดเป็นสถานที่สำหรับสร้างทานบารมี ศีลบารมี และภาวนาบารมี คือเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าสร้างเพื่ออวดเบ่งบารมีเหมือนยุคทุนนิยมในสมัยนี้

ครูบาเจ้าศรีวิชัยถูกกล่าวหาว่ากระด้างกระเดื่อง ถูกส่งตัวมาให้ส่วนกลางพิพากษาโทษ แต่สุดท้ายสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราช เมื่อได้พูดคุยกับครูบาเจ้าศรีวิชัยกลับพบว่า “พระศรีวิชัยเป็นผู้มีความอ่อนน้อม เพียงแต่ยังไม่เข้าใจกฎหมายฉบับใหม่ เป็นผู้อดทน ใจเย็น ไม่เถียงใคร ไม่ออกอาการดื้อรั้น เยือกเย็น”

นี่คือจุดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัย ดังที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุต ปยุตโต) เคยกล่าวว่า “จิตที่สงบจะทำให้เกิดปัญญา แล้วเอาปัญญามาแก้ปัญหา” ครูบาเจ้าศรีวิชัยใช้วิธีดังกล่าวในการแก้ปัญหา

วันเสวนาเป็นวันที่ 12 มิถุนายน 2561 พระพยอมบอกว่าวันนี้ เป็นวันเดียวกันกับที่ โดนัล ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และคิมจองอิล ผู้นำเกาหลีเหนือ กำลังจะเจรจาสันติภาพโลก ร่วมกันที่สิงคโปร์ ต่างคนต่างมี อสมิมานะ การเจรจาลำบากได้ ต่างฝ่ายต้องวางปมเชิง ปมเด่น ของตัวเองเสียก่อน

นอกจากการเจรจาถึงปัญหาที่แท้จริงระหว่างผู้ประเสริฐ ผู้มีปัญญา 2 รูป คือ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส กับครูบาเจ้าศรีวิชัยเมื่อเกือบ 100 ปีที่ผ่านมา (ปี 2463) ตอนครูบาเจ้าศรีวิชัยต้องอธิกรณ์ที่วัดเบญจมบพิตร

จากปัญหาใหญ่ที่คณะสงฆ์ล้านนามองว่าครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นบุคคลอันตรายเป็นภัยร้ายแรง กลับกลายเป็นเรื่องเล็กน้อยในสายตาสมเด็จพระสังฆราชเจ้า

พระพยอม กัลยาโณ มองว่าความโดดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัยที่ทำให้ชื่อเสียงของท่านอมตะคำฟ้าคือ เป็นผู้มื้อตถจริยา หรือการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ภาษาสมัยใหม่เรียก “จิตอาสา”

สำหรับเพศบรรพชิต ลำพังเพียงการนั่งสมาธิ บำเพ็ญเพียรอย่างเคร่งครัดก็อาจได้ประโยชน์แล้วในฐานะผู้ครองผ้ากาสาวพัสตร์ แต่นั่นเป็นประโยชน์เฉพาะส่วนตน

การที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยสามารถคล่องใจคนล้านนาได้มากที่สุดเป็นเพราะธรรมะข้ออตถจริยา โครงการสาธารณประโยชน์ทุกอย่างสำเร็จได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณหลวงแม้แต่บาทเดียว ฉะนั้น ถ้าชาวล้านนาต้องการจะตามรอยครูบาเจ้าศรีวิชัย สาธุศิษย์ทุกคนต้องบำเพ็ญอตถจริยา เห็นถนนหนทางบ้านเมืองตรงไหนไม่เรียบร้อยต้องช่วยกันทำนุบำรุงซ่อมแซม แต่เป็นอตถจริยาขั้นพื้นฐาน

อตถจริยาขั้นสูงที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยปฏิบัติคือ การที่ท่านมองเห็นความจริงแท้ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ ว่า “เครื่องประดับขัตติยนารีทั้งหลาย ล้วนแต่เหมือนน้ำผึ้งอาบยาพิษ” เป็นสิ่งที่ไม่มีความหมาย แต่คนทั่วไปคิดว่ามีความหมาย

“แม้ว่าคางคาและแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ทั้งห้าสาย แม้จะเอาบาปไปล้างก็ไม่หายมลทิน”

ตลอดชีวิตของครูบาเจ้าศรีวิชัย จะไม่มีการปลุกเสกเครื่องรางของขลังใดๆ ท่านมองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นแต่เครื่องร้อยรัดกิเลสเหมือนน้ำผึ้งอาบยาพิษ ในขณะที่ทุกวันนี้วงการสงฆ์ไทยได้รับการปรนเปรอด้านวัตถุมากเสียจนล้นเกิน เมรุเผาศพของพระผู้ใหญ่แต่ละรูปราคาแพงหลายสิบล้าน

บารมีของครูบาเจ้าศรีวิชัยที่ล้นฟ้าชั่วกาลป้ ควรถือเป็นต้นแบบคือ “การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม” น่าคิดว่าลำพังแค่

“ศิลปวิสุทธิ” แต่หากไม่มีการช่วยเหลือชุมชนเลย ความโดดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัยจะยิ่งใหญ่เท่านี้หรือไม่

พระพยอม กลฺยาโณ กล่าวว่าปัญหาเรื่องเงิน จะไม่มีวันเกิดขึ้นกับพระอย่างครูบาเจ้าศรีวิชัย เนื่องจากท่านเป็นผู้มีความโปรงใส สร้างวัดไหนจบวัดนั้น เงินที่เหลือจากการบริจาคทั้งหมดจะนำไป “ผวยสตาจ์” หรือโปรยทานให้คนทุกชั้นคนยาก เมื่อไปสร้างวัดใหม่ก็ค่อยไปเริ่มต้นขอรับบริจาคใหม่ ไม่มีการหอบเงินเข้าพกเข้าห่อตัวเอง

สิ่งที่พระพยอม กลฺยาโณ สังเกตมาตลอดเกี่ยวกับพระภาคเหนือในเขตล้านนาคือ ส่วนใหญ่ไม่เคร่งครัดในการฉันมื้อเย็น แต่ทำไมครูบาเจ้าศรีวิชัยจึงมีความผิดแผกด้วยการ “ฉันแค่มื้อเดียว” แถมยังไม่ฉันเนื้อสัตว์ ฉันแต่หัวเผือกหัวมัน ผักพื้นบ้านแบบง่าย ๆ ตรงตามที่พระไตรปิฎกเขียนไว้ว่า

“ภิกษุทั้งหลายพึงรู้รสของอาหาร แต่ต้องไม่ติดในรสนั้น”

เช่นเดียวกับครั้งหนึ่งสมเด็จพระพุฒาจารย์ โต พรหมรังสี เคยนึกอยากฉันแกงส้มดอกแค ญาติโยมป็นต้นแคแล้วตกลงมา ทำให้สมเด็จพระโตนึกสลดใจ จึงไม่นึกอยากฉันแกงส้มดอกแคอีกเลยชั่วชีวิต

พฤติกรรมการกินอยู่ของมนุษย์คือเครื่องสะท้อนว่าใครเรียบง่าย ใครเรื่องมาก วัตรปฏิบัติของครูบาเจ้าศรีวิชัยด้านนี้ เป็นเครื่องบอกย่ำว่า แม้กายเนื้อของท่าน ท่านก็ไม่ปรารถนาที่จะให้เป็นแหล่งบ่มเพาะเชื้อหนองของกาม เกียรติ กิณ

การไม่รู้รสชาติของความอร่อย ทำให้ไม่อยากเสพ เช่นเดียวกับการไม่รู้รสของกาม ก็ไม่ปรารถนาที่จะหมกมุ่นในกาม

ดังนั้น จึงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ในรอบสองร้อยปีที่ผ่านมา พระที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของภาคกลางคือ สมเด็จพระพุฒาจารย์ โต พรหมรังสี ในขณะที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยถือว่าเป็นพระที่บริสุทธิ์มากที่สุดรูปหนึ่งบนแผ่นดินล้านนา

สะอาดทั้งใจ กาย จิตวิญญาณ เป็นผู้ไม่ยึดติดในลาภ ยศ สรรเสริญ สุขใดๆ

สิ่งที่ควรทำเพื่อครูบาเจ้าศรีวิชัยในวาระ 140 ปีชาตกาล คือการสร้างความงอกงามในสังคมสงฆ์ล้านนา ด้วยการฝึกให้พระหนุ่มเณรน้อยมีคุณภาพ มีคุณธรรม ได้สักรั้งหนึ่งของคุณความดีที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยสร้างสมไว้เป็นแบบอย่าง

จะอย่างไรให้พระสงฆ์ภาคเหนือมีอิสระ ผลักตัวเองออกมาให้ได้จากการกดขี่ของอำนาจส่วนกลาง เข้าหาสาระพระศาสนา ให้ใกล้ชิดมากที่สุด ประพฤติพรหมจรรย์ ประพฤติธรรมอันบริสุทธิ์ให้ได้ เหมือนดังที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยเคยกระทำไว้แล้วอย่างยิ่งใหญ่ ให้เป็นตัวอย่างแก่พระสงฆ์ภาคอื่นๆ

สรุป นอกจากนี้แล้วยังมีกิจกรรมความเคลื่อนไหวร่วมเฉลิมฉลองวาระ “140 ปีชาตกาลครูบาเจ้าศรีวิชัย” ที่จัดโดยหน่วยงานองค์กร ภาคส่วนต่างๆ ของจังหวัดอื่นๆ ทั่วล้านนาระหว่างปี พ.ศ. 2561-2562 อาทิเช่น การจัดประชุมเสวนาทางวิชาการที่จังหวัดเชียงใหม่ 2 ครั้ง ครั้งแรกเดือนกรกฎาคม ที่ห้องประชุมสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และครั้งที่สองเดือนตุลาคม ที่ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ วัดสวนดอก นอกจากนี้ยังเขียนร่วมกับมูลนิธิเขียวสวยหอมยังเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมพิเศษนั่งรถรางบรรยายนำชมวัดที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2561จำนวน 2 ครั้ง

จังหวัดพะเยาจัดกิจกรรม “ตามรอยการบูรณปฏิสังขรณ์ปูชนียวัตถุและโบราณสถานของครูบาเจ้าศรีวิชัยในจังหวัดพะเยา” เดือนพฤศจิกายน 2561ที่หอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดลำปางจัดกิจกรรม “ตามรอยการบูรณปฏิสังขรณ์ปูชนียวัตถุและโบราณสถานของครูบาเจ้าศรีวิชัยในจังหวัดลำปาง” เดือนมีนาคม 2562 ที่หอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยสวนดุสิตสาขาลำปาง โดยผู้เขียนร่วมเป็นวิทยากรหลักในทุกกิจกรรม

กิจกรรมทั้งหมดนี้ ถือเป็นการร่วมขับเคลื่อนให้ความโดดเด่นของครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นที่รับรู้ในทางสังคมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมต่อการนำเสนอครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อองค์การยูเนสโกในวาระ 150 ปีชาตกาลครูบาเจ้าศรีวิชัย ในอนาคตอันใกล้ที่จะถึงนี้

References

- เพ็ญสุภา สุขคตะ. (2561). **ครูบาเจ้าศรีวิชัย**. หนังสือชุด 3 เล่ม ในวาระ 140 ปีชาตกาลครูบาเจ้าศรีวิชัย. ปทุมธานี : สมาคมชาวลำพูน.
- เพ็ญสุภา สุขคตะ. (2562). **สถิตยฐานเปิดตัวหนังสือครูบาเจ้าศรีวิชัย 30 มกราคม 2562**. ปทุมธานี : สมาคมชาวลำพูน
- _____ (2561). “ครูบาเจ้าศรีวิชัยในสายตาของ ส.ศิวัรักษ์ และพระพยอม กลฺยาโณ” ใน **ปริศนาโบราณคดี** มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 2-8 และ 9-15 สิงหาคม 2561.
- <https://www.bic.moe.go.th> เรื่องบุคคลสำคัญ Anniversaries สืบค้นเดือนตุลาคม 2562.

